

Til

Vestland Fylkeskommune

Postboks 7900

N-5020 BERGEN

Att.: Hogne Nygård

Deres ref.:

Vår ref.: TTO

fredag 11. november 2022

Plan for anlegg og drift av massedeponi Ryland

BESKRIVELSE OG FORMÅL

Områdebeskrivelse

Tiltaksområdet ligger på gnr. 343 bnr. 8 i Alver kommune. Deler av området er regulert til *LNFR spredt næring* i detaljreguleringen til Fv. 564 Fløksand – Vikebø Arealplan ID 125620160010. Resten er uregulert og avsatt til LNF i kommuneplanen. Markslag på trinn 1 er for det alle meste åpen fastmark (grunnlendt), og ca. 4 dekar djup myr. Det stod skog på området tidligere, men den er nå hogget ut. Felt 2 er klassifisert som skog av høy bonitet (?), men også dette området er svært grunnlendt og skogen er nylig hogget. I tillegg er her ca. 3 dekar innmarksbeite.

Berggrunnen er todelt, og skillet går omtrent langs myra i botn av dalføret. I øst består berggrunnen av Monzonitt, mens en har Anortositt i vest i åsryggen mot vest. Begge er magmatiske dypbergarter som gir et næringsfattig jordsmonn. Norges Geologiske Undersøkelser (NGU) angir løsmassene som *Forvittringsmateriale, ikke inndelt etter mektighet*. Hovedformen i terrenget er et dalføre som skrår svakt mot nordvest, med myr i botn, og som ender mot et større sammenhengende myrområde med et tjern i midten. Planlagt veitrase for fylkesvei 245 tangerer tiltaksområdet i øst.

Tiltaksområdet ligger under marin grense, og dermed innenfor aktsomhetssone for marin leire. Området er imidlertid svært grunnlendt og mer eller mindre uten løsmasser. Søk i NVE Atlas viser heller ikke fare for flom, skred eller andre naturhendelser.

Norges Geologiske Undersøkelser har ikke registrert drivverdige mineralressurser i området.

Prosjektbeskrivelse med formål

Tiltakshaver er Vestland Fylkeskommune, og formålet er nydyrking av ca. 22 dekar til fulldyrka jord gjennom oppfylling og planering med overskuddsmasser fra utbyggingen av fylkesvei 245, delstrekning Fløksand – Vikebø. Utbygginga antas å gi store mengder med overskuddsmasser, både sprengstein, udyrka lausmasser og matjord.

Utforming, fyllhøyder og volum går frem av vedlagte profiltegninger. Maksimalt volum er cirka 65000 kubikkmeter, men det kan bli mindre. Felt 2 er ment som en reserve, i tilfelle masseoverskuddet blir større enn forutsatt. Det forutsettes ferdigstilt av grunneier.

Bilde 1. Tiltaksområdet sett fra sør. Rylandstjørna i bakgrunnen. Kilde: Norge i bilder.no

Bilde 2. Tiltaksområdet sett fra nord. Kilde: Norge i bilder.no

Den 7. juni 2022 sendte Statsforvalter ut et rundskriv til alle kommuner i Vestland - *Forvaltning av jordbruksareal i arealplanlegging og sakshandsaming*. Her kan vi lese dette:

Statsforvaltaren vil minne om moglegheitene i å nytte reine og naturlege jord- og overskotsmassar frå veg- og byggeprosjekt til utbetring og nydyrking i landbruket.

Vegprosjekt står for ein firedel av omdisponeringa av jordbruksareal, og krev uansett flytting og deponering av stein- og jordmassar. Godt planlagt kan prosjekt for nytting av slike massar til jordbruksføremål både redusere deponibehov, gjere veg- og byggeprosjekt arealnøytrale og gjere tungdrive jordbruksareal meir interessant for moderne drift.

Kompetanse for framtida!

Avsendar adresse: , SANDANE, mobil: +4798245845, e-post: trygve.torsteinsen@nlr.no

DRIFT

Planeringsfeltet skal anlegges og drives i tråd med *Tekniske retningslinjer for anlegg, drift og vedlikehold av planeringsfelt* fra 1989, samt i tråd med faglige tilrådinger fra håndboka *Jordmasser – fra problem til ressurs*, fra Norsk Landbruksrådgiving og NIBIO 2022. Den praktiske driften, innkjøring av masser, samt utlegging og planering vil skje i regi av Vestland Fylkeskommune eller utnevnt kvalifisert underentreprenør. Ferdigstilling til jordbruksformål gjøres av grunneier, med godtgjøring etter nærmere avtale.

MILJØHENSYN

Forurensa masser og fremmede arter

Det skal kun brukes reine jord- og steinmasser. Massene kommer fra en enkelt leverandør, men fra flere eiendommer. Vestland Fylkeskommune har vurdert mulighetene for forekomst av forurensa masser i tråd med forurensingsforskriftens § 2-4, og også mulige forekomster av fremmede arter, iht. forskrift om fremmede organismer § 24, langs hele veistrekningen. Tiltakshaver skal likevel ta i bruk et system for kontroll med masser, i tråd med anbefalinger i håndboka *Jordmasser – fra problem til ressurs* fra NLR/NIBIO for å sikre at masser fra eventuelt noen få andre leverandører er like reine.

Det understrekes i tillegg at på areal med intensiv grasdyrking vil ondarta ugras være mulig å kontrollere, jfr. miljødirektoratets rapport *Handtering av løsmasser med fremmede, skadelige plantearter* fra 2018. Statens vegvesen peker også på dette i fagrapporter, f.eks. *E 134 Bakka – Solheim Fagrapport Naturmiljø side 100*. Rapporten peker på at der fins registrert svartelista arter i områder der det vil bli nødvendig å flytte masser, og dette må tas hensyn til i planer for massehandtering. En av mulighetene vil være *at Massane blir brukt som topplag innafor planområdet i område som skal slåas hyppig*.

Naturmangfold

Naturmangfold defineres som *biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning*. Loven pålegger «enhver» en generell aktsomhetsplikt, som innebærer at den som skal iverksette et tiltak må gjøre seg kjent med hvilke naturverdier som kan bli skadelidende av den aktuelle aktiviteten, samt *gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet*.

Biologisk mangfold

Der er ingen registreringer av rødlistearter inne på tiltaksområdet, heller ikke av arter av nasjonal forvaltningsinteresse.

Landskap og naturtyper

Tiltaksområdet består av landskapstypen *LA-TI-K-S-9-Beskyttet indre småkupert kystslette*.

(Kilde: Natur I Norge NIN) Dette er en landskapstype som er utbredt over hele kysten, og særlig vanlig på Vestlandet. Lokalt byr ikke landskapet i området på spesielle særtrekk.

Alver kommune er rik på utvalgte naturtyper, jfr MVA-rapport 5/2014 *Supplerande kartlegging av naturtyper i Meland kommune 2013*, men det er ingen slike i nærheten av tiltaksområdet.

Vegetasjonen i tiltaksområdet er sparsom, i og med at skogen er hogget og området stort sett er impediment.

Der er ca. 4 dekar djup myr inne på tiltaksområdet. Myra har vanlig rik myrvegetasjon, med noe småvokst skog. Tiltaket forutsetter dispensasjon fra det generelle forbudet mot nydyrking av myr.

Vann og vassdrag

Tiltaksområdet drenerer mot Rylandstjørna som er en ikke registrert vannforekomst. Vanner herfra renner ut i vannforekomst ID 059-26441-L Rylandsvatnet, som har utløp til sjø i Rosslandspollen.

Vannforekomst ID059-26441L Rylandsvatnet har definert miljøtilstand *God*, i tråd med miljømålet, og det er derfor ikke nødvendig med spesielle og omfattende tiltak mot avrenning utover det som er vanlig ved slike tiltak.

Avrenning til vassdrag

Det er ikke mulig med deponering av overskuddsmasser uten at det oppstår risiko for avrenning av partikler og/eller næringsalter. Slik risiko må derfor håndteres gjennom ulike avbøtende tiltak. Det viktigste tiltaket er å hindre overflatevatn fra omkringliggende terreng fra å komme inn på tiltaksområdet. I dette tilfellet vil vatn fra høyereliggende terreng mot øst bli avskåret av nåværende fylkesvei, mens mot vest er høyereliggende terreng så vidt begrenset at det ikke vil utgjøre et problem.

Trinn 1. Vatn fra sør vil bli avskåret av ny fylkesvei. Stikkrenner tas inn i overvannsrør og ledes videre i tett rør gjennom feltet. Dermed blir det kun avrenning fra nedbør som faller direkte på feltet som vil bli påvirket av tiltaket, og denne blir samlet mot midten av tiltaksområdet og ledes til vegetasjonssone i terreng.

Trinn 2. Også her vil det kun være nedbør som faller direkte på feltet som kan skape avrenning. Felteet vil ferdigstilles trinnvis, og avrenning ledes ut i vegetasjonssone på dyrka mark. Først til overflatedyrka teig 4,7 da, og senere til fulldyrka teig som grenser inntil feltet i nord.

Når avrenning ledes ut i vegetasjonssone, vil en få effektiv rensing av partikler, jfr. Bioforsk rapport nr 22/2007 *Vegetasjonssoner bidrar til renere vann i vassdrag og innsjøer*. Rapporten fastslår at "vegetasjonssoner er effektive til å holde tilbake jord og næringsstoffer i overflateavrenning fra landbruket.". Rapporten viser til at renseeffekten kan være opptil 97 % for partikler, og anbefaler at vegetasjonssoner får en bredde på 5-10 m. I dette tilfellet er avstanden til Rylandstjørna ca 90 meter.

I tillegg kan arealene tilsås med f. eks raigras som etablerer seg raskt, underveis i anleggsperioden så langt det overhodet er mulig. Dette vil ytterligere redusere avrenning av både partikler og næringsstoff i anleggsperioden.

Kulturminner

Det er ikke registrerte kulturminner inne på området. Det er registrert et automatisk fredet kulturminne, Kulturminne ID 272049, i nordenden av trinn 2. Det er snakk om dyrkingslag datert til førromersk jernalder, registrert høsten 2020. Kulturminnet ligger i kanten av et innmarksbeite, ca. 15 meter fra nåværende fylkesvei, og blir liggende inne på *annen veggrunn*.

Tiltaket vil uansett ta hensyn til kulturminnet ved å begrense fyllhøyden i dette området, og avslutte mot eksisterende terreng utenfor sikringssonen rundt kulturminnet.

Friluftsliv

Tiltaksområdet ligger ikke innenfor kartlagte friluftsområder, men er i nærheten av *Rylandsvatnet* ID: FK00008099, som er et svært viktig friluftsområde av typen utfartsområde. Friluftsområdet er skilt fra tiltaksområdet av åsryggen *Måsahaugane* og fylkesveien. Tiltaket vil derfor ikke påvirke utøvelsen av friluftsliv i området på og rundt Rylandsvatnet.

Ras og utgliding

Felt 1 vil få fyllhøyde opptil 6-7 meter i midten. For å sikre mot ras og utgliding, må det etableres en mindre voll i nordvestre enden. Denne vil samtidig brukes som anleggsvei. Her må det brukes faste og stabile masser, og det bør også brukes en del steinmasser i botn av fyllingen. Fra vollen skal terrenget gis en helning på maks 15 % (1:6,6), og kan dermed inngå i jordbruksarealet. På de tre andre sidene rammes massene inn enten av terreng eller av fylkesveien.

Fyllingshøyden er beskjeden, og det skal brukes sprengstein i botn. I tillegg rammes feltet inn av terreng som massene vil støte mot på tre sider. Mot åpent terreng i nord er helningen planlagt til 5-6 %. Ras og utgliding blir dermed ikke en aktuell problemstilling.

FERDIGSTILLING OG ETTERBRUK

Terreng og landskap

Trinn 1 vil medføre endring av terreng, men arealet er såpass lite at en ikke kan snakke om noen effekt på det generelle landskapsbildet. Nedbørfelt og avrenningsforhold vil ikke endres. Hele feltet skal avsluttes mot eksisterende terreng på alle sider med slakke skråninger og mjuke overganger.

Trinn 2 vil kun dreie seg om et tynt lag med jordmasser for å jevne ut «haug og hammar». Landskapet vil i stor grad bli som før.

Jordkvalitet

Trinn 1 skal ferdigstilles til fulldyrket jord iht. krav i arealklassifiserings-systemet AR5, punkt 4.7 *Jordbruksareal på påfylte masser*. Trinn 2 vil ferdigstilles til en blanding av overflatedyrka og fulldyrka jord. Topplaget skal i tillegg ha en kvalitet som er i tråd med anbefaling i faglig veileder fra NLR/NIBIO *Jordmasser – fra problem til ressurs*. Dette oppnås først og fremst ved å gjenbruke matjord som bygges ned som følge av veiutbyggingen, samt supplere med andre egne masser som blir tilgjengelig.

Drenering

Målet er å skape et mest mulig selvdrenerende areal, med hjelp av drenerende undergrunnsmasser og hensiktsmessig overflateforming. Overflatevatn fra vest og øst skjæres av og ledes utenom areal, eller i rør gjennom det.

Om det likevel blir nødvendig med grøfter i tillegg, skal slike anlegges fagmessig, etter egen plan fra kompetent fagperson. Alt av drensvatn fra trinn 1 vil gå nordover, slik som i dag. Resipient er først myr og utmark med stående skog, før det går til Rylandstjørna og deretter til elv mot Rylandsvatnet. Trinn 2 vil drenere østover, mot fylkesveien og deretter til bekk mot Rylandsvatnet.

Etterbruk

Etter ferdigstilling skal feltet drives som et vanlig eng- og beiteareal innenfor gjeldende regelverk. Søknad om løyve til nydyrking vedlegges.

ANLEGGSTART OG TIDSRAMMER

Oppstart vil være avhengig av oppstart på utbyggingen av fv. Mest sannsynlig vil det bli oppstart i løpet av 2023, og anlegget er tenkt ferdigstilt senest i løpet av 2026. Når anleggsperioden ikke er lengre enn tre år, og arealet skal nyttes til jordbruksformål, er det normalt ikke krav om dispensasjon fra arealformål LNF i kommuneplanen.

Det er ingen boliger i nærheten, og derfor ikke nødvendig med innskrenkninger i driftstid.

AVKJØRING OG TRAFIKALE HENSYN

Innkjøring av masser vil skje direkte fra det nye veianlegget, med bruk av midlertidige avkjørsler. Permanent avkjørsel etableres som en del av veianlegget.

AVTALER

Det vil bli inngått skriftlig avtale mellom grunneier og Statens vegvesen, ev også med underentreprenør.

Norsk Landbruksrådgiving Vest SA

Trygve Torsteinsen
Rådgiver jordbruk